

FALALAR WANDA YA TABBATAR DA TAUHIDI

Manufofin huɗubar

- Bayanin muhimmancin tauhidi da falalarsa.
- Bayani kan cewa tauhidi shi ne sinadarin tsirar bawa ranar tashin kiyama, da kuma yafe masa laifukansa.
- Bayani kan cewa tauhidi sababin juyar da bala'i da fitina ne.
- Bayani kan muhimmancin sanin tauhidi, da kuma shirka da nau'ikanta.

Huɗuba Ta Farko

Dukkan yabo da godiya da kirari sun tabbata ga Allah, taimakonsa da gafararsa muke nema, kuma muna neman tsarinsa daga shirrin kawukanmu da munanan ayyukanmu. Wanda Allah ya shiryar babu mai batar da shi, wanda kuma ya batar to babu mai shiryar da shi. Kuma ina shaidawa babu abin bauta da gaskiya sai Allah, shi kadai ne ba shi da abokin tarayya. Kuma ina shaidawa cewa, Annabi Muhammad bawansa ne manzonsa ne. (Ya ku waɗanda suka yi imani ku ji tsoron yadda ya cancaci a ji tsoronsa, kada ku mutu face kuna musulmi). (Ya ku mutane ku ji tsoron Ubangijinku wanda ya halicceku daga rai guda ɗaya, kuma ya ya halicci matarsa daga gare shi, kuma ya yada maza da mata daga garesu (su biyu). Ku ji tsoron Allah wanda kuke yiwa junanku magiya da shi, (kuma ku kiyaye) zumunci. Lalle Allah mai kula ne da ku). (Ya ku waɗanda suka yi imani ku ku ji tsoron Allah kuma ku faɗi magana ta daidai. Sai Allah ya gyara muku ayyukanku, kuma ya gafarta muku zunubbanku. Wanda ya bi Allah da Manzonsa haƙiƙa ya rabauta rabauta mai girma). Bayan haka, lalle mafi gaskiyar magana maganar Allah, kuma mafi kyawon shiriya shiriyar Annab Muhammad (ﷺ). Kuma mafi shirrin al'amura (a addini) ƙagaggunsu, kuma duk wani ƙagaggen abu (addini) bidi'a ce, duk wata bidi'a bata ce, duka wani bata kuma yana wuta.

Bayan haka, ya ku bayin Allah! Ina yi muku wasiyya, da ni kaina, da tsoron Allah a boye, da kuma a fili. Sannan ku sani cewa, zuciyar mumini ba ta gyaruwa, sai da wani abu mai girma, kuma babu wanda zai kuɓuta daga duniya, sai da tabbatar da shi. Allah ya yi bayanin sa a cikin littafinsa, kuma Manzon Allah (ﷺ) ya yi bayanin sa a cikin sunnarsa, bayani mai warkarwa, mai gamsarwa, shi ne kadaita Allah mai girma, da bautata masa shi kadai, babu mai tarayya da shi, da kuma tsantsanta aiki gare shi.

Tauhidi shi ne tushe mai girma, wanda sama da ƙasa suka tsaya a kansa. Ubangiji ya ce,

﴿لَوْ كَانَ فِيهِمَا ءَالِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ﴾ [الأنبياء: ٢٢].

(Da a ce akwai abubuwan bauta a cikinsu (sama da ƙasa), ba Allah ba, da sun ɓaci. Tsarki ya tabbata ga Allah Ubangijin al-arshi, daga abin da suke siffantawa).

Saboda da shi ne aka halicci bil Adama da iskokai, kuma aka aiko manzanni, tsira da aminci su tabbata a gare su. Allah ya ce:

﴿ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴾ [الذاريات: ٥٦].

(Ban halicci aljannu da bil Adama ba, sai don su bauta mini).

Ma'ana, don su kadaita ni.

Kuma saboda shi ne, har yau, aka halicci aljanna da wuta. Duk wanda ya tabbatar da shi, sannan ya mutu, zai shiga aljanna; duk wanda bai tabbatar da shi ba, ba zai shiga aljanna ba.

Daga Uthman, Allah ya yarda da shi, ya ce, Manzon Allah (ﷺ) ya ce, “Duk wanda ya mutu, alhali yana sanin cewa babu abin bautawa bisa cancanta, sai Allah, zai shiga aljanna.” [Muslim ya rawaito shi]. Kuma saboda shi ne jihadi ya tsayu.

Tauhidi yana da falaloli masu yawa. Daga cikinsu: Lallai yana kankare laifuka, kuma yana hana ma'abocinsa ya dawwama a wuta. An rawaito daga Ubadah, Allah ya yarda da shi, daga Manzon Allah (ﷺ) ya ce, “Duk wanda ya shaida babu abin bauta bisa cancanta, sai Allah, halin kasancewarsa shi kadai, babu mai tarayya da shi, kuma lallai Muhammad bawansa ne, Manzonsa ne, kuma Isa bawan Allah ne, Manzonsa ne, kuma kalmarsa ce da ya jefa wa Maryam, kuma ruhi ne daga gare shi. Kuma aljanna tabbas ce, kuma wuta tabbas ce, Allah zai shigar da shi aljanna, bisa abin da ya kasance na aiki.” [Bukhari ya ruwaito shi]

Kuma yana daga cikin falalarsa, da shi ne bawa yake kusantuwa zuwa ga Ubangijisa. Allah Ta'ala ya ce:

﴿ إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ ﴾ [آل عمران: ١٩].

(Hakika addini a wajen Allah, shi ne musulunci).

Kuma da shi ne cikakken aminci yake samuwa, da kuma cikakken shiriya ga bawa, a duniya da lahira. Ubangiji ya ce,

﴿ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا ءِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْآمَنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴾ [الأنعام: ٨٢].

(Wadanda suka ba da gaskiya, kuma ba su cudanya ban-gaskiyarsu da zalunci ba, irin wadannan suna da cikakken aminci, kuma su ne shiryayyu).

Kuma Allah ya ce,

﴿ لَا يَحْزَنُهُمُ الْفِتْنُ الْأَكْبَرُ وَنَلَقْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةَ هَذَا يَوْمِكُمُ الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴾ [الأنبياء: ١٠٣].

(Firgici mafi girma, ba ya baƙanta musu zuciyar, kuma mala'iku suna tarbar su, suna cewa, “Wannan shi ne yininku, wanda kuka kasance ana alƙarwanta muku).

Kuma yana daga cikin falalar tauhidi, shi ne, gwargwadon yadda ka tabbatar da tauhidi, ka tsantsanta ibada ga Allah, kuma ka nesanci shirka ta fili da ta boye, gwargwadon yadda za ka samu aminci da shiriya. Don haka, za ka ga mumuni, wanda ya kadaita Allah, ya fi mutane samun aminci a duniya, kuma ya fi mutane samun aminci a lahira. Kamar yadda kuma, tauhidi sanadi ne na juyar da bala'i da fitintinu. Ubangiji yana cewa,

﴿ إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ أَنْتُمْ لَهَا وَرَدُونَ ﴾ [الأنبياء: ٩٨].

(Lallai ku, da kuma abin da kuke bautawa, koma-bayan Allah, makamashin

jahannama ne....” har a zuwa fadinsa, “HaKifika waƙanda kalmar yabo ta rigaya gare su, daga gare mu, su waƙanda ake nesantawa ne daga gare ta).

Ga Annabin Allah, Ibrahim, badaƙin Allah, Allah ya raba shi da wuta, a lokacin da aka jefa shi a cikin wuta. Ubangiji ya ce,

﴿ قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ۗ ﴿٦٩﴾ وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ ﴿٧٠﴾ وَنَجَّيْنَاهُ وَلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾ ﴾ [الأنبياء: ٦٩ - ٧١].

(Muka ce, “Ya ke wuta! Ki zama sanyi da aminci a kan Ibrahim. Kuma suka nufi kaidi a gare shi, sai muka tseratar da shi, da Annabi Luƙu, zuwa ƙasa wadda muka sanya albarka a cikinta ga talikai).

Ya ku bayin Allah! Lallai mafiya shiriya cikin mutane, kuma mafiya samun aminci a cikinsu, su ne annabawa da manzanni, saboda tabbatar da tauhidi da suka yi, da kuma tsantsanta bautarsu ga Allah. Ga Annabi Dawud, Allah Ta’ala ya siffanta shi da komawa zuwa gare shi. Ya ce,

﴿ أَصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَادْخُرْ عَبْدًا دَاوُدَ ذَا الْأَيْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿١٧﴾ ﴾ [ص: ١٧].

(Ka yi haƙuri a kan abin da suke faɗa, kuma ka ambaci bawanmu Annabi Dawud, ma’aboci ƙarfi. Lallai shi mai yawan komawa ne zuwa ga Allah).

Ku sani, ya bayin Allah, tauhidi ya kasu zuwa gida uku: Tauhidin kaɗaita Allah da aikinsa; tauhidin kaɗaita Allah da aikin bayi, wato ibada; da tauhidin kaɗaita Allah cikin sunayensa da siffofinsa. HaKifika Allah ya haɗa waƙannan nau’ika guda uku, a cikin fadinsa,

﴿ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ﴿١٥﴾ ﴾ [مريم: ١٥].

(Ubangijin sammai da ƙasa da abin da yake tsakaninsu, ka bauta masa, ka jure wa ibadarsa. Shin ka san wani a matsayin takwara gare shi?).

Kuma tabbatar da tauhidi da rabe-rabensa guda uku, ya zo da dama a cikin Alƙur’ani mai girma. Daga ciki, akwai fadinsa,

﴿ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾ ﴾ [الإخلاص: ١ - ٤].

(Ka ce, “Shi Allah, shi kaɗai ne. Allah wanda ake buƙatuwa zuwa gare shi, bai haifa ba, kuma ba a haife shi ba, kuma babu wani da ya zama tamka gare shi).

Kuma Allah ya ce,

﴿ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفَلَكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ ﴿٣٢﴾ وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبِينَ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ﴿٣٣﴾ وَءَاتَاكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعَدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تُحْصَوْهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ ﴿٣٤﴾ ﴾ [إبراهيم: ٣٢ - ٣٤].

(Allah wanda ya halicci sama da ƙasa, kuma ya saukar da ruwa daga sama, sannan ya fitar da ‘ya’yan itatuwa da shi, don arziki gare ku, kuma ya hore jiragen ruwa, don su gudana a cikin teku, da izininsa, ya kuma hore muku ƙoramu. Kuma ya hore muku rana da wata masu gudu ba ƙaƙƙautawa, kuma ya hore muku dare da yini. Kuma ya ba ku daga duk abin da kuka roƙe shi. Kuma idan za ku lissafa na’imar Allah to ba za ku iya ƙididdige ta ba. Lallai ɗan Adam mai yawan zaluntar kansa ne, mai yawan butulci).

Kuma Allah ya ce,

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [النشورى: ١١].

(Babu wani abu da yake kamarsa, kuma shi mai ji ne, mai gani ne).

An karbo daga Abu Huraira, ya ce, Manzon Allah (ﷺ) ya ce, “Ubangiji ya ce, “Ka ciyar, zan ciyar da kai.” Kuma ya ce, "Hannun Allah a cike yake, ciyarwa ba ta tauye shi, mai yaye dare da rana. Ya ce, “Ku ba ni labari kan abin da Allah ya ciyar, tunda ya halicci sama da fasa. Lallai haka bai tauye abin da yake hannunsa ba. Kuma al-arshinsa ya kasance a kan ruwa, sikeli yana hannunsa, yana saukar da shi, yana daga shi.” [Bukhari ya ruwaito shi].

Allah ya yi albarka gare ni, tare da ku, cikin Alkur’ani mai girma, kuma Allah ya amfanar da ni, da ku, da abin da yake cikinsa, na ayoyi da tunatarwa mai azanci. Shi majibincin haka ne, kuma mai iko a kan haka.

Huduba Ta Biyu

Godiya ta tabbata ga Allah, Ubangijin talikai, kuma tsira da aminci su tabbata ga mafi daukakar Annabawa da Manzanni, Annabinmu, Muhammad, da iyalensa da sahabbansa gabaɗaya.

Bayan haka, ya ‘yan uwa! Lallai tauhidi yana da abubuwan da suke warware shi masu yawa, wajibi ne a kan mutum ya yi taka-tsantsan da su, saboda aukawa cikinsu, yana warware tauhidi, kuma sanadi ne na shigar mutum wuta. Daga ciki, akwai shirka da rabe-rabenta. Babbar shirka tana warware tauhidi gabaɗaya. Karamar shirka kuma tana warware cिकar tauhidi.

Haka nan, rokon wanin Allah bukatar da Allah kadai yake da ikon yin ta, kamar mutum ya nemi aljani ko waliyyi ko shehi, ya yaye masa cuta, ko ya jawo masa amfani, wannan shirka ce mai girma, wadda take warware tauhidi baki daya. Haka Manzon Allah (ﷺ) ya nuna cewa, adu’a ibada ce, kamar yadda ya ce, “Adu’a ita ce ibada.” [Tirmizi da Ahmad suka rawaito] Hakanan, yana daga shirka babba, abin da mutane suke yi a yau, na dawafi da dukufa a kan kaburan bayin Allah na kwarai, da kuma neman biyan bukata daga gare su, koma-bayan Allah. Allah Ta’ala ya ce,

﴿وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَفْلُونَ﴾ [الأحqاف: ٥]

(Wanene ya fi bata, sama da wanda yake rokon wani koma-bayan Allah, wanda ba zai amsa masa ba, har tashin kiyama, su sun shagala ga barin addu’arsu su?).

Daga ciki, akwai zuwa wajen bokaye, da ‘yan tsibbu, da ‘yan duba, da kuma gaskata su cikin abin da suke fadi na da’awar sanin gaibu. Ubangiji Ta’ala ya ce,

﴿وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يَمْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ [الأنعام: ١٧].

(Idan Allah ya shafe ka da cuta, babu mai yaye ta, sai shi, idan kuma ya shafe ka da alheri, to shi mai iko ne a kan komai).

Daga ciki, akwai shirka ta nufin wanin Allah, kamar mutum ya nufi duniya, ko son a sani, ko a gani, da aikinsa. Allah Ta'ala ya ce,

﴿ مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نَوْفَ إِلَيْهِمْ أَعْمَلُهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يَحْسُونَ ﴿١٥﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الآخِرَةِ إِلَّا النَّكَارُ وَحِطَّ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبَطُلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾ ﴾ [هود: ١٥ - ١٦].

(Duk wanda yake nufin rayuwar duniya da adonta, za mu cika musu ayyukansu a cikinta, su ba za a tauye su a cikinta ba. Irin waɗannan ba su da komai a lahira, sai wuta, abin da suka aikata a cikinta ya rushe, kuma abin da suka kasance suna aikatawa lalatacce ne).

Daga ciki, akwai shirka ta biyayya. Ita ce biyayya ga abin halitta wajen halatta abin da Allah ya haramta. Allah Ta'ala ya ce,

﴿ اتَّخَذُوا أَحْبَابَهُمْ وَرُءُوبَهُمْ أَرْكَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ ﴾ [التوبة: ٣١].

(Sun riƙi malamansu, da masu bautarsu, iyayen giji, koma-bayan Allah).

Kamar yadda Annabi (ﷺ) ya fassara wa Adiy dan Hatim, lokacin da ya tambaye shi. Ya ce, “Ba ma bauta musu!” Sai Manzon Allah (ﷺ) ya nuna masa cewa, bautar ita ce, yi musu biyayya a kan saƙon Allah, da janja hukuncin Allah. Ya ce, “Ba suna haramta abin da Allah ya halatta ba, sai kuma ku ɗauke su a matsayin haram, kuma suna halatta abin da Allah ya haramta, sai ku ɗauke shi a matsayin halal?” Sai ya ce, “Na’am!” Sai ya ce, “Wannan ita ce bauta musu.” [Tirmizi da Dabarani suka rawaito shi].

Daga cikin akwai shirka ta soyayya wadda take tilasta girmamawa da rusunawa da ƙaskantar da kai, wanda ba su cancanta a yi su ba, sai ga Allah shi kaɗai. Duk sanda bawa ya yi irin wannan soyayya ga wanin Ubangiƙi, to haƙiƙa ya yi shirka mai girma. Ubangiƙi yana cewa,

﴿ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ ﴾ [البقرة: ١٦٥].

(Daga cikin mutane, akwai waɗanda suke riƙar kishiyoyi koma-bayan Allah, suna son su, kamar yadda suke son Allah. Su kuwa waɗanda suka yi imani, sun fi tsananin soyayya ga Allah).

Ya ku bayin Allah! Ku sani cewa, Allah Tabaraka Wa Ta'ala, ba ya gafarta a yi shirka da shi. Ubangiƙi ya ce,

﴿ إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاءُ ﴾ [النساء: ٤٨].

(Lallai Allah ba ya gafarta a haɗa wanin Allah da shi, amma yana gafarta abin da yake koma-bayan haka, ga wanda ya so).

Kuma ya ce,

﴿ حُفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ وَمَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخَطَفَهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوَىٰ بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَجِيءٍ ﴿٣١﴾ ﴾ [الحج: ٣١].

(Duk wanda ya haɗa wani da Ubangiƙi, to kamar wanda ya faɗo daga sama ne, sai tsuntsaye suka wabce she, ko iska ta yi wurgi da shi a wani waje mai nisa).

Kuma Ubangiƙi ya ce,

﴿ إِنَّهُ مَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٢﴾ ﴾ [المائدة: ٧٢].

(Duk wanda ya hada Allah da wani, haƙiƙa Allah ya haramta masa shiga aljanna, kuma makomarsa ita ce wuta, kuma azzalumi ba su da mataimaka).

Idan Allah ba ya yarda da shirka, sai dai tauhidi, kuma ba ya gafarta shirka, to lallai azabar masu yin shirka, mai girma ce. Azabarsu ita ce wuta, azabarsu ita ce wulafanci a duniya da lahira. Waye a cikinmu - ya bayin Allah - ba ya son kubuta a duniya da lahira? Waye a cikinmu, ba ya son ya shiga aljanna ba tare da hisabi ko azaba ba? Waye a cikinmu, ba ya son ya rayu, rayuwa mai daɗi a duniya, kuma ya kubuta ranar da dukiya da 'ya'ya ba sa amfani?

Saboda haka, ku lazimta wa kanku tabbatar da tauhidi ga Allah, da tsantsanta bauta gare shi. Kuma ku koyi hakan, kuma ku kula da abin da malaman musulunci da jagororin sunna da jagororin wannan kira suka rubuta a kan wadannan manya-manyan mas'aloli na tauhidi. Domin, duba littattafan tauhidi, haske ne a cikin zukata, kuma shirya ce ga rayuwa, kuma a cikin tauhidi nagarta take ga daidaiƙun mutane da al'umma. Kada duniya ta shagaltar da kai ga barin wannan tushe mai girma, wanda ya tattare komai da komai, wanda saboda shi aka aiko Annabawa da Manzanni, kuma saboda shi aka halicci aljanna da wuta. Ku bai wa tauhidi haƙƙinsa, kuma ku gabato wajen koyon sa, tun daga wannan lokacin, tare da niyya ta gaskiya. Ku koyi tauhidi a dunnule, da kuma a rarrabe, don kada ku auka cikin abinn da mafi yawan mutane suka auka ciki na jahilci ko barin tauhidi.

Ina rokon Ubangiji, ya inganta mana niyyoyinmu, ya kuma inganta mana addininmu, ya kuma inganta mana duniyarmu. Lallai shi mai kyauta ne, mai karamci.